

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1552/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.854/2024/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dr. Lakos Júlia Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.854/2024/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának az indokolt bírói döntéshez való joga részjogosítványát. Emellett sérülni vélte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményét. Valamint megjelölte az Alaptörvény T) cikkét és a XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló személyiségi jogok megsértése miatti igények érvényesítése iránti per I. rendű felperes (édesanya) terhességét 2016 januárjában a szülész-nőgyógyász szakorvos a magánrendelésén állapította meg. Ezt követően az I. rendű felperes várandósgondozását a fenti szakorvos magánorvosként végezte, ő volt a várandósgondozásért felelős személy. 2016 márciusában az alperes Klinikai Genetikai Központjában ugyanazon orvos az alperes alkalmazásában álló orvoscént végezte az első trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálatot. A vizsgálat leletében – többek között – rögzítette, hogy a tarkóredő vastagsága a normál tartományban volt. A lelet az érvényes szakmai protokollnak megfelelt, a vizsgálat során a Down-szindrómára, más kromoszóma-rendellenességre utaló gyanújel nem volt észlelhető. A második trimeszteri szűrővizsgálatot, ugyanott, szintén az említett orvos az alperes

alkalmazásában végezte el 2016 májusában. A lelet az érvényes szakmai protokollnak megfelelt, a vizsgálat során nem észleltek olyan kóros jelet, amely genetikai tanácsadást, magzati kromoszómavizsgálatot indokolt volna. A felperesek gyermeke 2016. augusztus 14-én született meg az alperesi egészségügyi intézményben. Az újszülöttön észlelt minor anomáliák felvetették a Down-szindróma gyanúját. Az ezt követő kromoszómavizsgálatok a Down-szindróma speciális, igen ritka típusát mutatták ki, melynek 0,3% körüli az előfordulása. Ennek következtében a felperesek gyermekének sérültek a kognitív funkciói, életkorához képest súlyos elmaradása van mind a nagymozgások, továbbá a finommotorika, továbbá a kommunikáció és a beszédfejlődés területén.

- [4] 2.2. A felperes szülők személyiségi jogaik az indítványozó alperesi kórház általi megsértésének megállapítását, valamint kártérítés és sérelemdíj megfizetésére való kötelezését kérték. Keresetük indokolása szerint az I. rendű felperes várandósgondozását részben az indítványozó alperesi kórház, illetve az alkalmazásában lévő orvos végezte, nem a szakmai szabályok szerint, nem a tőle elvárható gondossággal járt el. Egyrészt nem tájékoztatta az I. rendű felperest a Down-szűrés lehetőségéről, továbbá a várandósság alatt nem a szakmai szabályoknak megfelelően végezte el az ultrahangos szűrővizsgálatokat, melynek következtében nem ismerték fel a magzat szerkezeti kromoszóma-rendellenességét. Az I. rendű felperes előadta, hogy a Down-szindróma szűrésére, diagnosztizálására bármilyen vizsgálatot vállalt volna, saját költségén is, míg annak diagnosztizálása esetén a terhesség-megszakítás mellett döntött volna. Az alperesi indítványozó érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben történő marasztalására irányult. Egyrészt vitatta a felperesek keresetösségi jogát, hivatkozva arra, hogy az I. rendű felperes részben magánellátás keretében részesült a várandósgondozásban. Érvelése szerint ugyan a felperesek által megjelölt vizsgálatok közül az első és a második trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálatot elvégezte, azonban az a várandósgondozásért felelős személy beutalója alapján történt, aki a leleteket a magánrendelése keretében értékelte ki. Az alperesi intézmény így a várandósgondozásról szóló 26/2014. EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 4. § (4) bekezdés *ba*) pontja szerinti közreműködő volt. Az alperes álláspontja szerint az általa nyújtott ellátás megfelelt a szakmai szabályoknak és az elvárható gondossági mércének. Az alperes oldalán az egyik biztosító Zrt. beavatkozással élt, nyilatkozataiban az alpereshez csatlakozott.
- [5] Az elsőfokú bíróság – a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése folytán, az érdemi tárgyalási szaktól megismételt eljárás keretében – ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A keresetösségi jog körében – utalva az EMMI rendelet 4. § (1) bekezdésére, továbbá a másodfokú bíróság fenti végzésének indokolására – megállapította, hogy az I. rendű felperes várandósgondozásáért felelős személy nem az indítványozó alperes, hanem a magánorvos minősült. Emellett hivatkozott az

egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. Törvény 19/A. §-ára, mely alapján a felperesek az alperes által végzett ellátás tekintetében érvényesíthetik igényeiket közvetlenül az alperessel szemben. Megállapította, hogy az alperes nem a teljes terhesgondozás során végzett ellátásért felel, hanem csak azért tartozik felelősséggel, hogy az általa végzett ellátások megfeleltek-e a szakmai szabályoknak, vagy nem. A közjegyzői nemperes eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 306. § (1) bekezdése értelmében a bizonyító fél bizonyíthatta volna, de a felperesek nem minősültek annak. Az alperes indítványára abban a kérdésben rendelt ki szakértőt az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperesnek az alperes várandósgondozása megfelelt-e az orvosi szakma szabályai szerinti gondosságnak. Az írásban és szóban is kiegészített, aggálytalannak tekintett szakvélemény alapján azt állapította meg, hogy az alperes az első és a második trimeszteri ultrahangvizsgálatot a szakmai szabályok szerint végezte el, annak eredményét a leleteken megfelelően dokumentálta. Lényegesnek tartotta, hogy az ellátás szűrővizsgálatra és nem diagnosztikai vizsgálatra vonatkozott, az alperes feladata a magzati rendellenességek lehetőség szerinti felismerése, és nem a rendellenességeknek az azokra utaló gyanújelek ismeretében történő feltárása volt. Az elsőfokú bíróság a vizsgálat elvégzésének, illetve dokumentálásának a kérdését a Pp. 300. § (1) bekezdése alapján – szakkérdésnek minősítette. A szakvéleményben foglaltakra tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a leleten számszerűen rögzített adatok nélkül szereplő megállapítások az adott képletek mérése megtörtént, azok értéke nem volt kóros, ezért azok részletes leírása nem volt szükséges. Míg az alperes tájékoztatási kötelezettségével összefüggésben kifejtette, hogy nem az alperesi indítványozó volt az I. rendű felperes várandósgondozásáért felelős személy. Így nem általában kellett a várandósgondozással kapcsolatos valamennyi tájékoztatást megadnia, hanem azt kellett megvizsgálni, hogy az első és a második trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálatok kapcsán felmerült-e az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 13. §-a alapján az alperesnek bármilyen tájékoztatási kötelezettsége. Ezzel összefüggésben – a szakértői vélemény alapján – arra jutott, hogy miután az említett szűrővizsgálatok alapján nem észleltek olyan gyanús, kóros jelet, amely alapján az I. rendű felperesnek és a magzatának további (genetikai tanácsadás, kromoszóma-vizsgálat) lett volna indokolt, ezért ebben a körben őt nem terhelte tájékoztatási kötelezettség. Utalt továbbá a szakértői véleményben foglaltakra, az I. rendű felperes magzatának rendkívül ritka, szerkezeti kromoszóma-rendellenessége okán, aminek a várandósgondozás során történő kimutatásának a lehetősége is minimális.

- [6] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi részét és az indokolás nagyobb részét helybenhagyta. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolását részben megváltoztatta annyiban, hogy

mellőzte belőle azt a megállapítást, amely szerint „a kimentési bizonyításra tekintettel az alperes közreműködése nélkül lefolytatott közjegyzői nemperes eljárásban beszerzett szakvéleménynek a követelés jogalapja körében történő felhasználása nem csak a Pp. 306. § (1) bekezdését sérti, hanem a jogalap körében a bizonyítatlanság terhét viselő alperes tisztességes eljáráshoz való jogát is.” A másodfokú bíróság a tényállásnak a második trimeszteri ultrahanglelet tartalma alapján történő kiegészítése mellett az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetéseket helytállónak találta, továbbá egyetértett az érdemi döntés lényegi indokaival is. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kiegészített indokolást helyesen minősítette aggálymentesnek, valamint a szakértői megállapításokból okszerűen következtetve foglalt abban állást, hogy az alperes eleget tett a kimentés körében az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének. A leletezéssel összefüggésben – többek között – rögzítette, hogy a lelet kielégíti az Eütv. 136. §-a szerinti dokumentációs kötelezettségből fakadó követelményeket, a dokumentációból az első és a második trimeszteri ultrahangvizsgálatok keretében vizsgálandó szervek, képletek – gyanújelekre is kiterjedő – áttekintése, vizsgálata és a vizsgálat eredménye is egyértelműen megállapítható volt. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű felperes magzatánál a Down-szindróma felmerült típusának a magzati korban való felismerhetősége körében kifejtett indokaival. A másodfokú bíróság megállapította, hogy helytállónak találta az elsőfokú bíróság összefoglaló álláspontját, amely az ellátási hiba, valamint a tájékoztatási kötelezettség megsértése hiányát állapította meg.

- [7] A jogerős ítélet ellen a felperesek felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, amelyben – többek között - annak hatályon kívül helyezését, valamint annak megállapítását kérték, hogy az alperesi indítványozó az I. rendű felperes egészségügyi ellátását nem a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak megfelelően végezte, és ezzel okozati összefüggésben a felperesek családtagjaként a Down-szindrómában szenvedő gyermek fogyatékossgal született, ezért az alperes teljes vagyoni kártérítés és sérelemdíj megfizetésére fennálló felelősséggel tartozik feléjük, azaz teljes vagyoni kártérítés és sérelemdíj követelésére való joguk áll fenn az alperessel szemben. A felperesek a felülvizsgálat engedélyezése iránti, a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelmet is előterjesztettek.
- [8] A Kúria a Pfv.20.854/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálatot engedélyezte.
- [9] Az alperesi indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- [10] 2.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság közbenső ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperest teljes kártérítési felelősség és sérelemdíj fizetési kötelezettség terheli a felperesek gyermeke (nevének pontos

megjelölésével) szerkezeti kromoszóma-rendellenességének a terhesség alatti fel nem ismerésével okozati összefüggésben a felpereseket ért károkért és nem vagyoni sérelmekért. Mellőzte a meg nem fizetett kereseti és fellebbezési illeték, valamint a perköltség viseléséről szóló elsőfokú ítéleti rendelkezést. Továbbá rendelkezett a másodfokú perköltség és felülvizsgálati eljárási költség viseléséről.

- [11] A kúriai közbenső ítélet – többek között – kiemelte, hogy az Eütv. 136. § (1) bekezdése megköveteli az egészségügyi dokumentációnak az ellátás folyamatát a valóságnak megfelelően tükröző vezetését, annak (2) bekezdése pedig meghatározza annak kötelező tartalmi elemeit. E követelmények alapján az egészségügyi dokumentációnak kiemelkedő jelentősége van az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigények, illetve személyiségi jogsértés esetén követelhető igények érvényesítése iránt peres esetében. Ugyanis a dokumentációs hiányosságból eredő bizonyíthatatlanság következményeit az egészségügyi szolgáltató viseli. Bár a dokumentációs kötelezettség megsértése nem minősül a kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásnak, de annak eljárásjogi jogkövetkezményét, a bizonyítási teher szabályának megfelelően a felróhatóság kapcsán a lényeges tény bizonyíthatatlansága az egészségügyi szolgáltató terhére értékelendő. Amennyiben az orvosi lelet nem megfelelő volta, a hiányos dokumentáció miatt a kórház (a kezelőorvos) teremt olyan helyzetet, hogy nem állapítható meg az előírt vizsgálat elvégzése, azt jelenti, hogy az alperes nem tudja bizonyítani az Eütv. 77. § (3) bekezdésében megfogalmazott gondos eljárást, így a kártérítési felelősség alól nem tudja magát kimenteni. Egyben megállapította, hogy erre a következetes bírói gyakorlatra a másodfokú bíróság is tekintettel volt, azonban helytelenül állapította meg, hogy az alperes felelőssége szempontjából releváns tények bizonyítását akadályozó dokumentációs hiányosság nem merült fel. Azt is kiemelte, hogy a felperesek megalapozottan vitatták az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, mely szerint az egészségügyi dokumentáció megfelelőségének megítélése szakkérdésnek minősül. Amíg ugyanis a szűrővizsgálatok adatainak értékelése orvosszakértői feladat, addig a lelet „szükséges” tartalmának értékelése már a bíróság feladata. Erre figyelemmel hangsúlyozta, hogy az Eütv. 136. § (2) bekezdése alapján arra kellett figyelemmel lenni, hogy a tarkóredőnek az első trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálat során történő pontos mérése kötelező volt, a 3 milliméteres vagy annál nagyobb érték esetében ugyanis a 2010. évi Down-protokoll előírja, hogy a terhest a lehető legrövidebb időn belül prenatális központba kell irányítani. Az Eütv. 136. § (1), valamint (2) bekezdései e) és n) pontjának megfelelő dokumentálás ezért a mérés eredményének pontos rögzítése lett volna, ezt a számszaki leírást nélkülöző, értékelő megállapítás nem pótolhatta. Enélkül a szakvéleményben is megjelenített szakmai követelmény teljesülése nem volt ellenőrizhető. A Kúria döntésében azt is kifejtette, hogy a vizsgált szerveknek, képleteknek és számszerű adatoknak a vizsgálat jellegének megfelelő feltüntetésével kapcsolatos elvárást a vizsgálat céljának

figyelembevételével sem lehetett úgy értelmezni, hogy az első és második trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálatok esetében elégséges az eredménynek (kiértékelésnek) a számszerű adat nélküli rögzítése. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az ismertetett dokumentációs hiányosság eljárásjogi jogkövetkezménye az volt, hogy az alperes nem tudta bizonyítani az első trimeszteri ultrahangvizsgálatot a szakmai szabályok szerint, a tarkóredő vastagságának a pontos mérésére is kiterjedően végezte el. Ezért e tény bizonyítatlanságát az alperes terhére kell értékelni, ezért a jogerős ítéletben foglaltaktól eltérő jogkövetkeztetés volt levonható, az alperes kimentése erre tekintettel nem volt levonható.

- [12] Míg a második trimeszteri ultrahang-szűrővizsgálattal összefüggésben arra hívta fel a kúriai döntés indokolásában a figyelmet, hogy az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerinti gondossági követelmény teljesülésének a megítélése a bíróság mérlegelési körébe tartozó jogkérdés. Önmagában a szakmai szabályok megszegésének a hiánya nem eredményezi az egészségügyi szolgáltató mentesülését. Ha szakmai protokoll nincs, és valamely vizsgálat elvégzése nem előírás, hanem csak javaslat, akkor az jogi értelemben nem más, mint a gondosság körébe sorolható, immáron elvárható követelmény, vagyis a javaslat teljesítésével valósul meg a gondos eljárás. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási érdek alapja az állítási érdek. Csak olyan tény fennállását állapíthatja meg a bíróság, amelyet valamelyik fél állított. A megfelelő tényállítás hiányának következményét pedig annak a félnek kell viselnie, akinek érdekében állt annak megtétele. Az elsőfokú bíróság az első perfelvételi tárgyaláson a feleknek adott tájékoztatásában a felperesek feladatává tette annak bizonyítását, hogy az alperesi indítványozó jogellenes magatartása, mulasztása miatt következett be a károsodás. Az egészségügyi szolgáltatók elleni kártérítés megfizetése iránt indított perekben az okozati összefüggés megállapításához elegendő annak bizonyítása, hogy a kár a gyógykezelés során, azzal összefüggésben következett be. Adott esetben az okozatosság fennállt, az alperesnek a kimentés körében azt kellett bizonyítania, hogy a szakmai szabályok szerint, az elvárható gondossággal járt el, és a fejlődési rendellenesség felismerése ennek ellenére maradt el. Az alperes mentesülését az is eredményezhette volna, amennyiben bizonyítja, hogy az egészségkárosodása az ellátás hibájától függetlenül is bekövetkezett volna. Ez az okozati összefüggés fennállását cáfolta volna. Ebben az esetben bizonyításra szorult volna, hogy a felperesek gyermekének szerkezeti kromoszóma-rendellenessége a terhesség alatt nem volt felismerhető. Ugyanakkor az alperes mentesüléséhez szükséges tény fennállását a bizonyítás eredménye nem támasztotta alá. A bizonyítás eredményének mérlegelése alapján a Kúria arra, a jogerős ítélet indokolásában foglaltaktól eltérő következtetésre jutott, hogy a rendellenesség prenatális felismerhetősége nem volt kizárt. Mindezek alapján összességében a Kúria döntésében arra a – jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal ellentétes – következtetésre jutott, hogy az alperesi indítványozó mulasztásával

összefüggésben állt elő az a helyzet, hogy az I. rendű felperes a genetikai ártalommal fejlődő magzat kihordásának vagy a terhesség megszakításának a kérdésében nem került döntési helyzetbe, és az alperes magát a sérelemdíj-fizetési kötelezettség és a kártérítési felelősség alól kimenteni, az Eütv. 77. § (3) bekezdésének megfelelő eljárást nem tudta bizonyítani. A Kúria döntésének elvi tartalmaként megállapította, hogy: I. A dokumentációs kötelezettség megsértése nem minősül a kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásnak, de annak eljárásjogi jogkövetkezményeként, a bizonyítási teher szabályának megfelelően a felróhatóság kapcsán lényeges tény bizonyítatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni. II. A szűrővizsgálatok adatainak értékelése orvosszakértői feladat, a lelet „szükséges” tartalmának értékelése viszont már a bíróság feladata. III. Az Eütv. 77. § (3) bekezdése szerinti gondossági követelmény teljesülésének megítélése a bíróság mérlegelési körébe tartozó jogkérdés.

- [13] 2.4. Az alperesi indítványozó az Alkotmánybíróság előtt az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasszal élt, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.854/2024/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a T) cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, továbbá a 28. cikkének sérelmére hivatkozással állította.
- [14] Az indítvány indokolásában az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz befogadási feltételeinek a számbavétele, valamint a tényállás és a pertörténet részletes bemutatását követően a kúriai döntés Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését – többek között – arra tekintettel állította, hogy a tisztességes eljáráshoz való alapjog megsértését okozta, hogy a Kúria a bizonyítási teher kérdését a jogszabályban foglaltakkal ellentétesen, az indítványozó terhére értékelte, döntése nem volt pártatlan, továbbá a szakértői véleményben és annak kiegészítésében foglaltakat nem vette figyelembe, s ezt nem indokolta, sértve ezzel az indokolt bírói döntéshez való jogot. Kifogásolta továbbá, hogy a kúriai döntés szakkérdést jogkérdéssé minősített, s ennek nem adta ésszerű indokát. A döntése végén tett elvi megállapításaiban összemosta a gondosság és a szakmai szabály tartalmi elemeit, a bíróság szakmai hozzáértését az orvosszakmai megítélés fölé helyezte, teljes hatáskörébe vonva a szakmai szabályok tartalmának, a szakmai elvárhatóságnak a megítélését. Emellett a Kúria a diagnosztizálással összefüggésben – nézete szerint önkényesen – teljesíthetetlen mércét állít fel a perben. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság sérelmével összefüggésben előadta, hogy nézete szerint a Kúria visszaható hatályú jogalkotási tevékenységet végzett, önkényesen vont a jogi definiálás körébe más szakterületekhez tartozó kérdéseket, túlterjeszkedve ezzel a hatáskörén. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kifogásolt kúriai döntés az Alaptörvény 28. cikke sérelmét annak folytán eredményezi, hogy az a jogszabályok értelmezése során nem a jogszabályok

célját és rendeltetését szem előtt tartva járt el. Így nem azok céljával összhangban értelmezte az Eütv. szerinti kötelezettségeket, túlterjeszkedett a jogértelmezési kompetenciáján, az Eütv. dokumentációs kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseit túlzóan kiterjesztően értelmezte, amely során sérült az indítványozó és a teljes egészségügyi szektor jogos érdeke.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [19] 3.2. Az Abtv. 27. §-a alapján az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.854/2024/9. számú közbenső ítélete a jogalap kérdésében állást foglalt, jogorvoslattal a továbbiakban nem támadható döntés, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó részben az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel az alapügyben peres fél volt [27. § (2) bekezdés *a)*–*c)* pontjai] volt, fennáll.
- [20] 3.3. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének csak részben tesz eleget.

- [21] Az indítványban megjelölt T) cikk (1) bekezdése és 28. cikke az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, ezért azokra önmagukban alkotmányjogi panasz sem alapítható.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben önálló indokolást egyáltalán nem tartalmaz. A fentiek alapján az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére vonatkozó indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek.
- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítványozó a visszaható hatályú jogalkalmazásra hivatkozott, ezért ezen indítványi elemre nézve vizsgálva a határozott kérelem feltételeinek fennálltát megállapította, hogy az indokolás arra vonatkozóan, hogy miért tartja visszaható hatályúnak az adott döntést, alkotmányossági érvelést nem tartalmaz, ezért az szintén nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek.
- [24] Az indítvány ugyanakkor tartalmazza: *a)* azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) *b)* az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, továbbá ezzel összefüggésben *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rendelkezésével.
- [25] 3.4 Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [26] A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő, Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog

alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17] - [18]}.

- [27] Ugyanakkor a 3459/2022. (X. 28.) AB végzés – utalva a 3309/2022. (VI. 24.) AB végzésében foglaltakra {Indokolás [29]} – hangsúlyozta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság feladata nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény-és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól {Indokolás [16]}.
- [28] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti sérelmét két okból állította: egyrészt az indokolási kötelezettség sérelme, másrészt a Kúria pártatlansága sérelmének okán. Nézete szerint egyrészt a Kúria döntésében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rendelkezéséből folyó indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mivel nem fejtette ki, hogy a szakértői véleményben foglaltakat miért nem veszi figyelembe, illetve a bizonyítási teher kérdésében az első- és másodfokú bíróság jogi álláspontjától eltérő álláspontot képviselt, amelyeket szintén nem indokolt. Ugyanakkor nem volt pártatlan sem, mert döntésében kizárólag a felperesi érvelést vette figyelembe.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete mind a felülvizsgálati kérelemben, mind az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakat ismertette és azokra részletesen reflektált. Emellett indokolásában, ahogy azt az Alkotmánybíróság jelen végzése indokolásának 2.3. pontjában igen részletesen bemutatta, a kúriai döntés kitért a szakértői véleményben foglaltakat illetően, valamint ezzel kapcsolatban a bizonyítási teher kérdésében kialakított álláspontjának szakjogi magyarázatára. Ezekkel összefüggésben részletesen kifejtve azt is, hogy miért tért el az első-és másodfokú bíróságok által képviselt és kialakított szakjogi állásponttól. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a kifogásolt kúriai döntés folytán a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak az indokolási kötelezettség részjogosultsága nem szenvedett csorbát. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is érzékelte, hogy az indítvány valójában az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit kívánja az Alkotmánybíróság által felülvizsgáltatni. Így az indítványozó érvelése valójában a kúriai döntés új jogalkalmazási szakjogi álláspontja, valamint elvi tartalmú megállapításainak szakjogi, törvényességi szempontú felülvizsgálatára irányul.
- [30] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi

– vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [31] Az indítvány emellett azt is kifejtette, hogy a kúriai döntés csak a felperesi érvelést vette figyelembe, sértve a pártatlanság követelményét. Az Alkotmánybíróság a kúriai döntés folytán a pártatlansággal mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből folyó egyik részjogosítványa esetleges sérelmével összefüggésben megjegyzi: az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy a Kúria felülvizsgálati döntése kialakítása során mindkét peres fél, továbbá az első- és másodfokú bíróság jogi érvelését is számba vette, azokra figyelemmel volt, sőt azokra reflektált jogi álláspontja indokainak levezetése során. Ugyanakkor kiemeli, hogy önmagában az, hogy a bíróság döntésében olyan jogi álláspontot alakít ki, amely az egyik peres fél álláspontjával megegyező, nem eredményezi a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét.
- [32] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró kúriai bíróság bizonyíték-értékelésének továbbá ezzel összefüggő jogalkalmazásának helytállóságát vitatva. Így az indítványozó Abtv. 27. §-ára alkotmányjogi panasa valójában a felülvizsgálati bíróság döntésének felülbírálatára irányul. Ezért jelen ügyben érdemi alkotmányossági vizsgálatára az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem látott lehetőséget.
- [33] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a részében sem találta befogadhatónak.
- [34] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, az 52. § (1b) bekezdése e) pontjában, valamint az Abtv. 29. §-ában foglaltaknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2026. január 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró